

PERŽVALGA.

— Angliški laikraščiai praneša iš Peterburgo 20 kovo, kad ir Lietuva (!) paskiausiai tarp visų Maskolijos provincijų, pareikalavus esą lygių tiesių su maskoliais dalykuose pirkimo ir randavojimo žemės, laisvės tikėjimo, pripažinimo lietuviškos kalbos viešose įsteigose ir suduose ir kad maskoliai valdininkai Lietuvoje mokėtų ir lietuviškai. — Reikalavimai ne atgaleiviški. Tik keistai skamba; „Lietuva“, — tartum visa Lietuva į Peterburgą nuvažiuo... statyti vien tik tai tokius vidutinėms liberališkoms reikalavimus. Į domu žinoti, kas ten vardan Lietuvos „išsišoko“?

— Tik-ką gavome žinią, kad d-ro Šliupo parašytą pagal Buchnerį veikalą: „Spėka ir Medega“, maskolių cenzura uždraudė.

— Mums rašo iš Lietuvos, kad pirmose dienose Kovo, šių metų, buvo padaryta didelė krata tėvyškėje J. Širvydo, Dauliunuose, Južintų parapijos, Kauno gubernijoje. Krėtė žandarai ir vietinė policija. Radę daug ranka rašytų dainų, keletą laiškų, šiokių tokių rankraščių ir maskolišką knygutę „Razvitije socializma“ (—iš siplėtojimas socializmo). Tą viską pasiėmė. Kadangi namuose vos tebuvo moteris, vaikai ir senukas, tai žandarai siautė po triobas kaip tikri barbarai. Kvotė ir teiravosi apie išėivius iš tų namų Amerikon, reikalavo jų adresų, bet, žinoma, to negavo. Galiausiai surašę visų namiškių vardus, prigązdinę ir prigrūmoję visokiomis bausmėmis, išsinešino su grobiu. Menama, kad tai esąs skundas žinomo policijos agento Mateušo Trembelio iš Azubalių. — Mat kokia Lietuvoje užtekėjo laisvė, apie kurią mūsų klerikalai ir „patrijotai“ bešaukdami parplėšė gerklės.

— Peterburgo Lietuvių Savitarpinės Pagelbos Draugija prisiuntė į „V. L.“ redakciją programą savo surengtų vaidinimų (—teatro), kurs turėjo but atloštas 25 vās. (seno stiliaus). Vaidinimo dramą „Mindaugis“ Julijaus Slavackio, verstą Dr. V. Kudirkos.

— „Vilniaus Žinios“ praneša, jog Tilžėje (Prusuose) pradėjo eiti naujas dumėnesinis laikraštis „Šaltinis“, kurį išleidžia Vil. Starosta. Laikraščio tikslas ir pakraipa busi vedami į „gilesnį gyvasties išpažinimą“ arba kaip mokslinčiai vadina — teozofiją. Teozofijos šalininkai „steigias širdingais, tikrais savo tikybės jausmais susijungti su Dievu ir betarpiškai Jo esybę pažinti“.

— „Gazeta Katolicka“ praneša, kad Chicagoje susitvėrė „Lenkiškų ir Lietuviškų Amerikos Vargamistrų Sandora“ („Stowarzyszenie Polskich i Litewskich Organistów w Ameryce“).

Tikslas tos Sandaros apibrėžtas konstitucijoje yra toks: a) savitarpinė pagelba parengime ir pakėlime giedojimų ir bažnytinės muzikės atskiruose parapijų kuruose, vienkart globojimas ir lavinimas giesmių ir dainų.

b) Platinimas atsakančių rinkinių bažnytinių ir tautiškų kompozicijų, lenkiškų ir lietuviškų.

c) Pakėlimas draugijiniame gyvenime vargamistrų luomos, teip-pat bendras palaikymas santikių ir doriškos pagelbos tarpu sąnarių.

„Sandoros“ pirmininkas: Antoni Małłek; sekretorius — L. Jankowski (jo adresas: 250 Wabansia ave., Chicago, Ill.; pas jį galima gaut instrukcijas ir konstitucijas).

— Jau ir mūsų katalikiški laikraščiai pradeda kovoti prieš... revoliuciją. Pirmutinė išsišoko „Saulė“ su savo straipsniu „Rewoliucija Rosijoje ir mes“ (žr. „S.“ N23)

kuriame lygiai teip „vaurioja“, kaip lenkų „ugodovcai“ iš „Ligos Narodovos“. Mat ir vargšai lietuviai turi tokių žmonių, kaip tie didžturčiai-magnatai, kuriuos jų pačių reikalai spiria su visom keturiom kovoti prieš liuosybės bangą. Minėtam straipsnyje yra draudžiama ne tik „šelpiti kuomi nebuk revoliucijonierius“, bet ir. (—visai šovinis tiškai, o kasžin, ar krikščioniškai?) šelpiti nukentėjusius „rusų (matyt, kad ne tik rusų) darbininkus? Straipsnis teip ir dvokia „Zgodos“ ir kitų gijeniškai-reakijinių lenkų laikraščių išmetomis.

Isz Lietuvos.

Gaidės, Kauno gub., Ežerėnų pavieto.

Parapijos žmonės seniaus kalbėjo lietuviškai, o dabar beveik visi sulenkėję, mažai kas bešneka lietuviškai. Kurie moka ir tie tyčiojasi iš mūsų brangios kalbos, vadina ją pagoniška. Tai vis kaltybė dvasiškių vadovų.

Neseniai čia atkėlė jauną kunigą J. Žiogą, lietuvi. Kun. Ž. tuojaus įvedė bažnyčioje lietuviškus giedojimus adynų, razančiaus ir „plikacijų“; pamokslus sako ir lietuviškai. Kun. Ž. turėjo daug vargo; iškart negalima buvo gauti kam giedoti razančių; reikėj skolinti iš kitų parapijų. O kaip prikaltėjo savo parapijos žmones, tai dabar kunigą Ž. apskundė vyskupui už vedimą litvomanijas ir tt. Vysk. tą dalyką perdavė džiakonui. 24 rugpiučio (p. m.) per šv. Balamiejaus atlaidus atvažiuo džiakonas. Tuojaus užklausė kun. Ž-go, kas tai darosi su lietuviškąja kalba. Kun. Ž. smarkiai atrėmė, kad, girdi, mūsų bažnyčioj reikalinga lietuviška kalba. Kun. Kupre vyčius atlaikęs mišias atkalbėjo lietuviškai „Tėve mūsų“,

uzgiedojo „Šventas Dieve“, o mergos ir vyrai paėmė ir traukė lietuviškai. Lenkai baisiai rustavo. Po viso ko džiakonas vėl kunigui Z. liepė liautis su lietuviškais giedojimais. Kun. Ž. spyresė ir ant galo suriukęs žmonės ir įmokinęs, kad remtųsi prieš džiakoną, nuleido prie jo. Džiakonui kaipo lenkui labai nesinorėjo įvesti lietuvišką kalbą, bet turėjo sutikti.

Už tai tebuna garbė kun. Žiogui, kad nenusilenkė prieš neteisybę ir drąsiai kovojo. Garbė ir giesmininkams, kurie greitai pamylejo savo kalbą, ikšiol niekinamą.

A. D. Kariukas.

Ežerėnai, Kauno gub.

Mūsų parapijoj atgal keturi metai Naujadvario dvarelį nusipirko lietuvis Starkus. Jam sekėsi gerai; kaskart ėjo turtingyn ir... kvailyn, nes pradėjo niekįt savo lietuvišką kalbą, griebdamas už lenkiškos. Dabar jau gerai praturtėjo ir nebenori nė matyt kas lietuviška. Jo vyresnėji dukte Amilija visai pavirto į lenkų. Kunigas Ž-kas drausdavo jį, kad nemokytų vaikų lenkiškai, bet nieko negelbsti. Sako kaip mano vaikai išmoks lenkiškai, tai bus tikri ponai!

A. D. Kariukas.

Užpaliai, Kauno gub. Vilkmėrgės pav.

Kun. kamendorius Razumas mėgsti važinėti pas žmones ant vakaruškų. Jis pats tankiai kai kam užsimena, kodėl jį neprrašo, o kai kur tai ir neprrašytas nuvažiuoja. Kur kunigelis buva ant puotos ar ant vakaruškų, tai ten viskas puikiau atsibuva: jis mergaites pamokina iš gaidų dainiukas dainuoti, dar pamokina senovinių šokių: „aguonėlė“, „trinytinį“, „degintinį“ ir tt. O kad kur neprrašytas nuvažiuoja, niekam nematant įtykina į grįčią ir užtropia nepergraziai

besielgiančius, tai kaltininkai, išvydę kunigo rubą, tuo sprunka laukan. O kunigas sulaukęs nedėdienio iš sakyklos išbara tą sodžiu.

Bet ne visur taip gerai pasiseka... Vieną syk rudenio p. kunigėlį užprašė pas savę ant puotos Kaninkų Čiurška. Buvo nedėdienis. Kunigėlis pasiėmė su savim vargamistrą, zakristijoną, dailydę, kurs tuo laiku bažnyčiai dirbo aukurus, ir dar vieną mokinį ir penkisia nuvažiavo ant puotos. Ukininkas Čiurška vaisino svetelius gana puikiai. Juk tam ir puota rengė per kelias dienas. Tai buvo tikras paėdimas, — anot tos pasakos. Kunigėlis liepė sukviest jaunimą — pašokt, padainuot. Mat viso sodžiaus jaunimas ant Čiurškos rustavo ir nejo pas jį. Taip ir liko be šokių.

Po 12-tai naktį kunigėlis išvažiavo, o anie jo sėbrai išėjo pėkšti. Jiem becinant per sodžiu kaip duos-duos kas-zinkas, su baslia vargamistrui per galvą; tas sugrįvo. Tas pats teko ir dailylei. Zakristijonas su mokiniu iš visos galės šoko bėgi šaukdamis: „kunige, gelbek!“ Bet kunigas išgirdęs šaukimą, pabugo, kad ir jam kas blogo nėsitų, spruko savais keliais. Dailydė su vargamistra likos taip pagaliais apdaužyti ir kojoms apspandyti, kad kelias sanvaites negalėjo dirbti. O kunigėlis nedrįsta ne š sakyklos išbarti to sodžiaus, kur jo draugam ta nelaimė atsitiko; tik, sako, kad atsargūs buvęs.

A. D. Kariukas.

Frenkelio ir Nuroko darbininkai!

Visos pasaulės darbininkai reikalauja sau geresnio gyvenimo ir priverčia ponus pabirkantus sutikti ant jų reikalavimų. Jau daugelyj vietų bedirba 5 valandas ant dienos, o

kiek mes dirbame? 14 valandų ir daugiau. Juk pagal „ustavo“ turime dirbti tik 11 su puse valandų. Mēs kaip kokie gyvuliai leidžiame savę engti. Mēs patįs savę turime neapkensti: dirbame tokioj smarvėj, kad prie mūsų ne žmogus negal prieiti, o dar rankas pabirkantams laizomė už tai, kad gauname ant dienos už toki baisų darbą 40 kapeikų. Gėdamums darbininkai! Juk katorgoj butų geriau. Ar gi mēs ir pasiliksime toj katargoj? Ne, darbininkai! Tik susivienykime, kilkim prieš pabirkantus, o jie turės išpildyti mūsų reikalavimus. Nereik ne šaudyklų ne peilių, kad priversti pabirkantus išpildyti mūsų teisingų reikalavimus. Reik susitarti ir vienu laiku atsisakyti visiems nuo darbo ir negrįžti prie jo, pakol nebus išpildyti mūsų reikalavimai. Pametę darbą, turime mēs išrinkti kožnoj pabirkoj iš savo tarpo kelis darbininkus, kurie išrodytų ir išaiškintų pabirkantams mūsų reikalavimus.

Frenkelio ir Nuroko Darbininkai! reikalaukime:

- 1) dirbti ant dienos tik 11 valandų, nes ilga darbo diena tokioj smarvėj, drėgnume naikina mūsų sveikatą ir mēs paliekame ligoniais;
- 2) dirbti ne akordais, bet pa dienui: akordinis darbas spiria mus skubintis, o tada tai tačiausiai ir atsitinka sužeidimais;
- 3) mažiausis užmokestis darbininkui ant dienos tur buti 1 rub.;
- 4) ligos laike tur mokėti pusę užmokesčio, o jeigu kas per sužeidimą negal dirbti — tam tur mokėti visą užmokestį;
- 5) užmokestis tur buti išmokamā subatomis, o ne nedeliomis;
- 6) Frenkelio pabirkos darbininkai išrenka iš savo tarpo 7 darbininkus, kurie

priziurėtų, kad teisingai apsieitų su darbininkais, ir be tų 7 sutikimo negal buti atstatytas nė vienas darbininkas;

Nuroko pabirkoj teippat tur buti išrinkti 5 darbininkai;

7) už streiką (darbo pametimą) negal buti atstatytas nė vienas darbininkas ir

8) už visą streiko laiką tur buti visiems pilnai užmokėta.

Darbininkai eikim išvien, o pergalėsime savo ponus skriaudius.

L.S.D.P. Organiz. Šiauliuose
Sausio 1905 m.

Dėlei užmušimo kng. Sergijaus*)

Drangai! Išsipildė, ko teisybė reikalavo. Nekaltai pralietas kraujas susilaukė atkeršijimo. Pėtnyčioj vasario 4-oj dienoje Maskvoje revoliucionierio bomba užmušė buvusį Maskvos general-gubernatorių didįjį kunigaikštį Aleksandrą Sergijų.

Kas gi jis toks buvo tas Sergijus ir už ką jis užmuštas? Buvo tai caro dėdė, antrasai Maskvos caras, savavalis despotas, dauganoris, kurs žiurėjo tik kad butų gera jam pačiam ir valdytojų gaujai. Tai buvo Chodinkos kunigaikštis: iš jo mylistos per caro Mikalojaus karunaciją buvo sutraiškyta ant Chodinkos lauko penki tukstančiai žmonių. Tai buvo žinomas visoj Maskvoj girtuoklis ir paleistuvis, kuris ant savo biurių pageidimų išleisdavo šimtus tukstančių žmonių pinigų, kuriuos dar biauresniais gešftais prisiplešdavo išvien su Trepovu, buvusiu Maskvos oberpolicmeisteriuda bartiniu general-gubernatoriu Peterburgo. Tačiau ne už tai sutaisyta jam buvo bomba. Sergijaus kraujas išiško už

*) Prisiūsta nuorašas iš „Darb. Balso“ redakcijos; to atsišaukimo Lietuvoje išplatinta 550 egz. mimeografootų.

šimtą kartų daugiau pralieto kraujo — pralieto jo paliepimu gruodžio penktą ir šeštą dieną pereitų metų ant Maskvos gatvių. Tą dieną Maskvos darbininkai išvien su studentais padarė demonstraciją prieš karą (vainą) ir caro valdžią, reikalaudami politiškos laisvės. Vakarykščiai prieš demonstraciją socialistų-revoliucionierių partija nusiuntusi buvo Sergijui perspėjimą, kad jeigu busiųjų kraujo praliejimas, tai už tai atsakysias savo galva jis ir jo sėbras Trepovas. Tau perspėjiman caro dėdė liepė nugirdyt policijantus ir vesti ant beginklių žmonių. Per skerdynę buvo dešimtis užmuštų ir šimtai sužeistų. Tas pats Sergijus nemaža sukurstė savo brolij Aleksandro Vladimira, viršiausį Peterburgo kariumenės vadą, kurs išreikalavo iš caro, kad leistų sutikti su šautuvais beginkles darbininkų mynias, einančias pas carą su prašymais, vėliavomis ir šventųjų paveikslais. Tas Sergijus prigulėjo prie tokių, kurie sakydavo, kad geriausias budas sutrinti revoliucijos judėjimą (kilimas žmonių prieš dabartinę politišką Rusų valstybėje tvarką) tai reikią iššaukti revoliucijos sujudimas, o paskui jį kraujuose paskandinti; tuomet tik, sako jis, pasidarysią ramu ir dabartinė tvarka išliksianti nepaliesta.

Revoliucionieriai išpildė savo nutarimą; parvirto dar vienas dabartinės valdžios paspirkas. Išvirs nuo bombos dar keletas tokių, tačiau iš padujų išnaikinti caro vaidžia pasiseks tik tuomet, kaip visuose Rusų valstybės kraštuose darbininkų mynios, pasiėmę ginklus, stos kovon prieš carą ir vienu kartu nušluos tukstančius žmonių kankintojų ir plėšikų.

Drangai! Revoliucija artinasi. Bukim prisirengę kovon. Minėkime jogei gausime tik tiek, kiek patįs iškovosime. Minėkime, jogei tik tuomet

kaip mūsų kraštas, Lietuva bus laisvas, tik tuomet bus galima pasiekti mūsų troškimai mūsų reikalai ir mūsų idealai.

Salin dabartinė tvarka!

Tegyvuoją laisvų darbininkai!

Tegyvuoją laisva demokratiška Lietuva!

Lietuvių Social-Demokratų Partija.

Iš Škotijos.

Mossend. Kaip jau kartą minėjau „V. L.“, kad čia rengiama įkurti lietuvių teatrališką draugystę, tai dabar pranešu, kad 5 vasario šių metų, susirinkus keliems lietuviams pas J. Vidrinską ir apsvačius jiems tą reikalą, minėta draugystė tapo sutverta. Taip ir pavadino: Lietuvių Teatrališką Dr-tė. Tą pačią dieną prisirašė 6 sąnariai. Mėnesinis mokestis 1 šilingas, įstojimo — 2 šil. Užveizda susideda iš viršininko, sekretoriaus ir kasieriaus. Viršininku — J. Vidrinskas, sekr. — Ar. Sriuoginis, kasierium — A. Karalius. Norintieji prisirašyti lai kreipiasi prie katro nors iš užveizdos. Dabar yra rengiama atlošti kom.: „Amerika Pirtyje“. Toliau, jeigu gerai seksis, gal įstengs atlošti ir svarbesnius veikalus. Velytina naujai dr-tei kuogeriausios kloties.

Mossend'ietis.

Caro „prikazas“.

Žemiau paduotas „caro prikazas“ cirkuliuoja po Maskolijos didžiuosius miestus, kurs suprantama, nėra tiesiog išleistas caro, vienok nėra abejonės kad caras ir jo valdžia tą patį mislija ir daro, tik tai kitoškoje formoje. Tą raštą išleido Peterburgo „Laisvės Sandora“ („Sjuz Osvoždenija“). Jis šep skamba:

Gvardijos kariūnai priesakas.

pp. oficeriai gvardijos! Ta me laike, kada beveik visa

mano armija nuolatos pralošia ir pralošia, kovodama su galingu, drasum ir ginkluotu priešū (Japonija), pilnoje tvarkoje traukias atgal, jūs čionai, mano sostapilėje, akise viso civilizuoto svieto, pataikėte palaikyti garbę ir šlovę neapgalimų „šiaurės didvyrių“. Garbė jum!..

Su džiaugsmingu jausmu Aš tēmijau į jusių pergales, visa tauta priklaupia prieš jusių narsybę. Pilnai įstikėję į jusių atvangumą, sotų, šiltai aprėdyti, gražei apginkluoti, jūs, be jokių svyravimų jusių sauzinė, vedėte jusių kareivius į kovą su miniomis beginklių, alkanų ir peršilusų darbininkų, su jų pačiomis ir vaikais. Toli nuo prigimtos šalies krito lavonais už viešpatystės reikalus jų broliai, sunai, tėvai, o jūs prakilnum jusių bužu pagarbinote kritusius karžygius, sutikdami gaistais („zalpa mi“) jų brolius, atėjusius pas manę jieškot apginklo ir pagelbos... Garbė jums!..

Priešas jusių buvo beginklis ir menkas, bet jūs, nesigailėdami gyvasties ir kraujo prieš, nenuoalsioje energijoje baisiai jį sumušėt. Jūs pergalėjot priešą per keles eiles imtynių: vienok jusių pirmoji pergalė, kada jūs pas Troickąjį tiltą atkakliai prašaudėt moteris, priverčia sudrebėt ne vieną baidlią širdį... Bet tai nieko: kas valanda priešo glitos vis tirpo ir mažo, bet jūs, persiliudiję kad priešas yra silpnas ir negali jum padaryti mažiausios blėdies, garbingoje narsoje puolėte ant jo naujai atakuodami ir atlikote iki galo tą didžią pergalę, atgabenusią jum nemištamą garbę. Tose, nuogšiol istoriškose dienose, jūs ant visados atgavote garbę gvardijiečių mundieros, teip nelemtai suteptos jusių prabočių 14 gruodžio 1825 m.

Tvirtai tikėdamas, kad ateista valanda, kada visa Rusija pripažis jum prigulinčią garbę

karžygiai. Aš pirmas jumis pasveikinu... Garbė jum!..

Carskoje Selo 16 (29) sausio. *Mikalojus“.*

Apie aukas revoliucijai.

Jau Amerikos lietuviai atsiliepė ant kvietimo dėti aukas revoliucijos reikalams Lietuvoj. Dabar virte verda tenai; pasibaigę buvo straikai, vėl kyla iš naujo. Sodiečiai subruzd, jau kai-kur galanda dangius, mēto laukau vyriausybę ir matomai rengiasi valdžiai priešjūtis. Sukilus miestams, jie atbėgs talkon.

Organizatoriams darbo daug Lietuvoj. Reikia bruzdėti, mesti nemaž darbų ir pulti prie revoliucijinės agitacijos. Stoka visur pinigų. Reikia daug lapelių atsimušti, persigabenti, paleisti, reikia rupinties apie ginklus, vietas.

Kaikuire Amerikos lietuviai atsiliepė, jie sumetė centus ir dolerius. Tik nežino, kur dėti tie pinigai.

Kilo užmanymas tverti tam tikrus komitetus įvairiuose miestuose rinkimui aukų. Bet kiti tuoj pabugo: ar neatims maskolių valdžia? Tuščia baimė, jos rankos ir nagai teip toli nesiekia: svetimų pinigų ji negali užgrobti. O ypač dabar maskolių pasiuntinys Amerikoje nedrįs to daryti, kaip jų autoritetas teip baisiai yra nupuolęs karėj su japonais. Anglijoj, Prancuzijoj, Šveicarijoj tai atvirai daroma, išleidžiami laikraščiai ir knygelės prieš maskolių valdžią, o niekas jų nė nemislėja atimti. Laikas atsikratyti nuo baimės, juk tai laisva Amerika, o ne Maskolija!

Antras sumanymas (kelių ypatų įvairiose formose) atiduoti „Kankinių kasai“ surinktas aukas. Tasai galėjo kilti iš nesupratimo „Kank. kom.“ uždavimo ir tikslo. Ji revoliucijos reikalų nešelpia, tik nukentėjusius; ji revoliuciją ne-

rengia, tik gydo opas. Keista butų pasakius, kad traukdami į karę paimtume ligoubučius, vaistus, gydytojus, o užmirštume svarbiausią dalyką—ginklus, užmirštume sveikiems, nenukentėjusiems duoti protą, ginklą. Kaipgi gali atsibuti revoliucija be ginklų, be nusimanymo, supratimo? O priren-gimas žmonių prie revoliucijos tai nera „Kankinių kasos“ dalykas, ji gydo opas, net priešams opų nedaro, negali daryti. Ji užpuolantiems sukilėliams nepadeda, o tik pakritusiems kovoj, jų giminėms. Toks jos uždavinys.

Taigi aukautojai turi aukaudami paskirstyti, kiek duoda revoliucijos reikalui ir kiek kankiniams, nes tai įvairūs dalykai, įvairios įtaisos ir tikslai.

Dabar kyla klausimas, kur dėti aukas, paskirtas revoliucijos reikalui? Atsakymas prigulės nuo to, kas varo revoliucijinį darbą Lietuvoje. Tuli nelabai atskiria lietuvių platinimą ir revoliucijinio darbo varymą. Lietuvių platinimas nėra revoliucijinis darbas, sostų jisai negriauna, despotizmo nenuverčia. Pašelpos ir talkos reikalauja tik tie, ką varo revoliucijinį darbą, nes dabar eina kalba apie palai-kymą revoliucijos. Lietuvoje yra viena tokia partija butent Lietuvių Socijaldemokratų Partija, ir tiktai ji viena tevarė tą darbą. Jos vardan buvo varomi streikai, jos vardan statomi politiški reikalavimai ir pastatyta devyza kovos. Ir tiktai jai vienai tegali eiti aukos revoliucijos reikalų palai-kymui. Visai kas kita, sakau, „kankinių kasa“, ji užsiima tik kankiniais, o ne kovojančiais revoliucijonieriais, taigi jiems padėkite, nes jie dabar to reikalingi.

Laikas greit bėga, aukos reikia greitai, stoka pagelbos, tikros pagelbos (o ne žodžiais vienais, kurie vertės neturi)

gali skaudžiai atsiliepti ant Lietuvos likimo, jos kovos už savo politiškus ir ekonomiškus reikalavimus. Kas tikrai nori padėti Lietuvos išsiluosavimui, o ne veidmainiauja, lai padeda dabar, kas nebutų per vėlu!

13 kovo 1905 m. Londone.
J. Lizdeika.

Politiszkos žinios.

Politiszki sanvaitės nuotikiai.

Rusija. Revoliucijinis judėjimas kaskart rodos eina didyn. Juo labiau, kad ir kai miečiai paskutiniu laiku pradėjo bruzdėti.

Kijevo, Poltavos gubernijoje eina naikindami ponų, savo prispaudėjų, dvarus; reikia lauja žemės. Badas ir nuovargis tarp jų — baidus; užtai nerdyvo, kad eina „ant vienos“, nors patys nežinodami ko jiems reikia: nori tik pasidalint žemę, atėmę nuo ponų.

Liepojaus apygardėj 30-ye dvarų sustraikavo visi darbininkai ir net valpininkai.

Apie Dynaburgą areštuota apie 500 kaimiečių. Judėjimas susištęs su naikinimu nesiliauja, straikai visur kyla ir tai nepaprasti, ne vien ekonomiški straikai, bet daugiausiai politiški, prieš valdžią.

Apie Kutną (Lenkijoje) buk kareiviai šaudę kaimiečius. Varšavoje kareiviams bemsieruojant likosi į jų tarpą įmesta bomba, kuri plyšusi sužeidė kelis kareivius. Į dvi dienas po tam teip-pat nuo bombos krito 6 policijantai ir policmeisteris baronas von-Nolken (baisiai sužeistas, bevaziuojant). Teipgi Varšavoje tapo areštuota kelios garsios ypatos: žinomas mokslinčius direktorius žydiško ligonbučio d-ras Kramszyk (paskiaus paleistas) ir varšavinės žydų gminos sekretorius Peretz, pas kurį buk radę daug užgintų dalykų.

Berezino mieste (Maskolijoje)

apsiginklavę žydai užpuolė ant vyriausybės valdybų ir užmušė kelis valdininkus ir policmeisterį. Valdžia išsiuntė tęšvadroną kazokų.

Vyborge (Finlandijoje) 15-os metų vaikiną Matti Hjalmar Reinikke išpoles į privatšką gabinetą gubernatoriaus Miasojedovo, šovė tris sykius iš revolverio ir smarkiai sužeidė gubernatorių.

KARĖ.

Maskolijos su Japonija.

Kuropatkinas, niekur nieko neišlošęs per visą savo laiką vadovavimo ant karės lauko, ir dabar visiškai sumuštas ties Mukdeniu — prašėsi caro, kad jį atliuosuotų nuo vadovystės, kas ir įvyko, ir „genijališkas“ generolas buvo atsauktas į Peterburgą, o jo vietą užėmė gen. Linevič. Bet besirengiant į Peterburgą, Kuropatkinas tuo gavo nuo caro prisakymą, kad vėl grįžtų į karę ir apimtų vesti 1-mąją armiją, bet po vyriausia vadovyste Linevičiaus. Mat iš didžvyrio pasidarė piemuo, kurį kaip nor, teip stumdo. Kuropatkins sugrįžo prie kariumenės ir nutupė daug žemiam. — Bet ir Linevičiui negeriau sekasi. Japonai vis stumia ir stumia maskolių armiją į žiemius. Per 9 dienas turėjo nubėgti net 92 myli. Taigi galima suprasti, kiek vargo turėjo matyti nelaimingi kareiviai; koks turėjo but sumišimas besitraukiant — anot Kuropatkinno — „tvarkoje“... Japonams nieko nestokuoja: maisto ir visokio išteklių — užtektinai. Beto, jie turi da dang apimtų geležinkelio linijų. Po Mukdeniu japonų kariumenė buvo mažesnė už maskolių kariumenę ar 80 batalijonų, o vienok į 8 dienas visiškai maskolius sumušė. Tai buvo negirdėtas istorijoje mušys. Dabar maskoliai traukiasi linkui Harbino. Japonai paskui juos pridur-

mui. 21 kovo Linevičius davė depešę į Peterburgą, kad priešais jo kariumenės skyrius pasirodę japonų kavalerijos skyriai. Už kavalerijos buvo pėkštinkai. klausimas, ar tik nepakliuvo Linevič, kaip stov, į japonų rankas? Juo labiau gali teip spėti, kad per dvi dienas potam nebuvo nuo jo jokios žinios. Čia turėjo užsi-megsti nemažas mušis; tą parodo ir paskutiniai telegramai; žinios dar neaiškios.

Maskolijos admiralicija (laivyno valdyba) paskelbė, kad už pusantrų šavaitės Rozestvenskis susivienys su admirolo Nebogotovo laivynu ir trauks pasitikti priešininko laivyno (admirolo Togo).

Matydami visišką nepasisekimą kaikurie maskolių didžiunai atvirai pradėjo skelbti reikalingumą pabaigti karę ir susitaikyti su Japonija: esą dabar geriausias tam laikas, kol da japonai neužėmė Vladivostoko ir Sachalino. Japonai esą negali dabar statyti didelų sąlygų, dėl kurių Maskolija, negalėdama sutikti, butų priversta toliau vesti karę; nes tada girdi Japonija prarastų simpatiją kitų viešpatysčių, kurios teipgi pageidauja susitaikymo. O kad jeigu Japonija, girdi, mus pergalėtų, tai už 10-15 metų, kad mūsų laivynas ir armija sutvirtės, tada mes atkeršysim jai už padarytą skriaudą.

Isz Amerikos.

Pirkliauja
zmonėmis.

„The New York American“ praneša apie atvirai egzistuojantį tam mieste biurą, kuris užsiima pirkliauvimais darbininkų. Tas biuras turi aibę savo agentų, kuriuos leidžia gaudyti bedarbius žmones ir moka agentams nuo galvos po dolerį. Sugautuosius paskui susideda į trukius, žadėdami kur netoli nuvežti į darbą, ir

nuveža paskui į tolimes vietas, kur kasyklėse ar pabriuose siaučia straikai. Tuli apviltieji matydami, kad juos labai toli veža ir nujauzdami kad įpuolė į kilpas, nori kartais nuo trukių pabėgti, bet randa užrakytas duris ir užkaltus langus. O jeigu bando pakelti trukšmą, gauna nuo savo sargų mušt. Toliau priduria tas pats laikraštis, kad tokiu būdu minėtojo vergų biuro kairie agentai, kartais pasidarą algos į 40,000 dol. per metą! Matyt kiti iš jų iškupčiauja po 20,000 žmonių. — O, teip! čia laisva šalis.

P e r d a u g m u z i k o s .
Chicagos muzikantų ir muzikės rašėjų federacija nusprendė uždrausti savo sąnariams tiekti muzikališkų raštų daugiau, negu federacija pavelys. Mat esanti persipildžiusi raštais muzikės rinkai, ir grasi-nanti kryžiumi.

I z d i n i n k i ū i r k e l n e r k ū s t a i k a s .
Milwaukee, Wis. Izdininkės ir kelnerkos, ką dirba naktimis restauracijose, valgyklose ir salionuose, nusprendė reikalauti nuo savo darbdavių sutrumpinimo darbo laiko ir atliuosavimo jų ant vienos dienos per nedėlią. Nors jos neturi savo organizacijos, vienok tikisi, kad darbdaviai turės išpildyti jų teisingus reikalavimus; jei ne, tai žada ištikrųjų pradėt straiką.

Visose minėtose vietose priekasos sėdi beveik vien moterys. Jų darbas dabar tęsiasi 12 valandų kasdien: turi dirbti nedėliomis ir neturi jokių švenčių per visus metus. Tos idininkės, kurios dirba dienomis, turėdavo dirbti tik 8 val. ir tankiai da turi liuosas šventes; jos gauna tą patį uždarbį, kaip tos, ką dirba naktimis. Teip-pat beveik einasi ir su naktinėmis kelnerkomis.

Kelnerkos, dirbančios dienomis, dirba 9 valandas ir 3-kart į šavaitę turi liuosas po-

pietes. Visą vakarą esti liuosos ir gauna tą patį uždarbį, kaip ir naktimis dirbančios kelnerkos.

Tokia „nelygybė skriaudos“ ir pabudino jas kovoti. Bet kad ner tarp jų organizacijos, tai galima spėti, kad skriauda liks ta pati, tik tai gal bus visoms lygi...

Isz Lietuvosku dirvu Amerikoje

Tarrs, Pa. 19 d. kovo susirinkę ant krikštynų Stasio Kasparavyčiaus sunaus Albino, tarp kitko besišnekučiuodami nutarėm paaukauti ir ant tautiškų reikalų, kur tapo surinkta \$3,10 ant naudos mokslėivių. Teipgi 11 d. kovo pas Jurgį Keviežą tapo surinkta pašalpai Maskolijos revoliucijonierių \$2,00 kuriuos pinigūs su aukautojų vardais pasiunčiame į „V. L.“ redakciją, kuri teiks paduoti kur reikią. (Vardai aukautojų kitoj vietoj R.) Lietuvių čia yra tik tai 3 šeimynos ir apie 10 pavienių; tautiškai susipratusių teipgi nedaug; užmanant kokius nors paaukavimus tautiškiems reikalams, randasi ir tokių, kurie ant užmantojų rugoja, kad per tankiai ir prie kožnos progos visada, girdi, apsunkina žmones su tais tautiškais reikalais; beje išmislinėja visokius budus dėl atsakymo, kaip tai: „kad tų aukų tenai negauna, o kad ir gauna, tai tik tai turtingesniejie“, ir teip toliau. Na, o kaip einasi dalykas apie išigėrimą, tai nieks apie savo kišenę nepaiso. — Bet nereikia žiūrėti ant tų vieų atsiskakėjimų; susipratusiejie lietuviai turime patį aukauti ir kitus ukvatyti, aiškindami, kaip išmanant, naudą, kokią galime atnešti su savo keliais centais; naudą tėvynei ir tenais vargstantiems mūsų broliams ir teipgi visai žmonijai. Tik tai, broliai, pasitriuskime, o nauda bus dėl mus visų milžiniška. Darbai šiose aplinkinėse eina

ne blogiausiai ir iš kitur pribu vusiems ne sunku darbą gauti. Nuo 1-mos d. Kovo pakėlė visose H. C. Frick Cock, Co. kastynėse mokestį: kur pirma mokėjo už 100 bušelių po \$1,10 tai dabar mokės jau po \$1,20; teipgi pakėlė mokesčius ir prie Cokso pečių: visiems darbininkams ant dienų dirbantiems likos pakelta mokestis po 10c. ant dolerio. Tai gi dabar smarkus darbininkas gali kastynėse ant dienos padaryti nuo 2 iki 4 dol. Bet tik tai dyvai, kad kompanija pakėlė mokesčių be jokio darbininkų reikalavimo; nes čia ant visų „krikčių“ nėra niekur jokios unijos, ir kompanija turbūt tą padarė iš mielaširdystės (oi oi! R).

16 d. kovo, tapo sužeistas lietuvis, Tadas Kasparavyčius, Maynfield kastynėse; nors jo sužeidimas ir nemirtinas, vienok parodo, kad prie kastynių darbo visada reikia būti atsargiam; jis kirto jau išdirbtos anglies tik apačią, kuri dar storai užsilikusi buvo ir teip paluosavo ramsčius, kurie ir viršų prilaukė, kad tokiu budu, paliuosuotas viršus nupuolė ant jo nusmaukdamas visą odą nuo nugaros, o teipgi sunkiai sužeidė galvą ir veidą. T. K. yra apsišvietęs tautietis, ypatingai stropus aukautojas ant tautiškų reikalų; jis patsai aukavo ir kitus ukvatino ir buvo pažalėjęs ant kožnos išmokes ties po \$1,00 paaukauti ant tautiškų reikalų; bež dėl tos savo nelaimės vargiai beištesės per kokį laiką išpildyti savo garbų pažadėjimą, dėl ko ir tautiški reikalai turės nukęsti. — BroLIAI! sekime ir mes tokį gražų paveikslą vietoj pragerti savo kruviną triusą; po kožnos išmokes ties pašelpkime mūsų tautiškąjį kilimą. Gana jau šelpėme visokio menčiaus mūsų išnaudotojus.

J. Šuipis.

Brockton, Mass. 19 kovo kuopa Brocktono lietuvių

šelpimui draugų laisvės po meskino (Maskolijos) letena, šiaurių despoto, laike susirinkimą su prakalbomis; kalbėtojai buvo šios ypatos: J. Šimkevyčius, V. Kaunas (iš Bostono), V. Petkunas, K. Oksas, M. Konstantinavyčius, Colter (1902-1903 m. buvęs Brocktono majoru, socialistų part. anglas) ir kun. M. Peža, nurodė Lietuvos praeitę, pakliuviną jos į svetimus spanstus, dabartinį jos vargingą padėjimą, nupuolimą ekonomiškai ir dvasiškai, dabartinį revol. judėjimą, kaip atsiliėpė ši karė ant gyventojų, faktus nedorų darbų Maskolijos urėdininkų, ko tikėjosi rėdas Maskolijos ir Lenkija nuo Lietuvos sulaukti ir ko sulaukė. Kiekvienas kalbėtojas zadino lietuvius atsibusti ir stoti prie darbo. Susirinkusių buvo apstus burelis; surinkta aukų \$114,85, o iš viso turime \$123,25. Pinigus laikysime prie savęs pakol bus išrinktas centr. komitetas. (Tai gi laike panašių susirinkimų ir reikia spręsti apie tą dalyką R). Ta grazi suma rodo, kad tėvyne yra mums miela. Kalbėtojams ir aukautojams širdingai ačiu. *M. Stapulionis.*

Waterbury, Conn. Ant susirinkimo kuopos Sus. L. L. laikyto 8 kovo š. m. tapo skaitytas laiškas kun. V. Dembskio prisiųstas kuopai, kuriame suteikia širdingą ačių moterim, priguliniom prie Sus. L. L. už pasišventimą triustis dėl labo tėvynės.

Iš to matom, kad tik tai iš Waterburio kelios moteris tepriguli prie Sus. L. L., šep kitose kuopose ne girdėti moterių prigulinių prie minėtos organizacijos. Gal kitos kuopos nebepriima į savo tarpą moterių, — pažemindami jas? Butų tame didelė kuopų klaida.

Bus neprašalį pranešti tautiečiams, kad prie Waterburio kuopos prisidėjo pirmutinė

moteris Ona Užkurienė, kuri prigulėdama apdovanojo kuopą „Laisvės paveikslu“ už tai kuopa ištaria jai širdingą ačių. Negalėdama gi būti ilgiaus Waterbury'je pagal saligas gyvenimo josios vyro, turėjo išvažiuoti kitur, jiškoti sau maisto, iš tos priezasties apleidodo kuopą.

Po tam prisirašė kita, kuri ir po šiai dienai laikosi tvirtai, suteikdama tuom drąsą dviem merginom, kurios ne spējo įstoti į eilias laisvamanių, kaip tuojaus ištekėjo abidvi už vyrų (laisvamanių). Praeitą susirinkimą prisirašė dar viena draugė, dabar kuopa turi 4 drauges. Kitos merginos bijo įstoti į eilias laisvamanių, nors jos ir laisvai-manančios yra, — manydamos, kad ne ištekės už vyro, prigulėdamos eilėse laisvamanių, bet tas viskas, rodosi visai priešingai ir kiek vienai laisvai ypatai ne reik bijoti, bet, priešingai — reik stoti į eilias ir kovoti už laisvę, ne tik sau, bet abelnai už laisvę visuo menės.

Kuopos Raštūninkas.

Casimir, Wis. Neseni mėš, du lietuviai, nusibodus gerti Illinois valstijoje anglių kasyklių dulkes, persikėlėm į šią apielinkę, kur ir apsigyvenome ant farmų. Čia yra sveikesnis oras, lengvesnis darbas ir užtikrintas pragyvenimas; čia nereikia bijotis darbdavių nė kitokių ponų sėdinčių ant darbininkų sprando. Visas derliai auga ir neverčia drebeti žmogaus už ateinančių rytdieną, už duonos kąsnį. Daugelis yra ant pardavimo gražių ukių, su budinkais ir kitais visokiais ukės padarais ir gyvuliais. Aš girdejuo nuo čia nykščių lenkų, kad šiose apygardose esą apie 15 lietuvių nkininkų; negavau vienok žinios, kaip jie toli yra nuo Casimir'o. Čia daugiausiai gyvena lenkai ir vokiečiai. Netoli nuo mano ukės yra didelis

miestas Stevens Point, Wis., kuriame yra pora lietuviškų išperų. Sykį susitikau su vienu iš tų lenkbernių, kuris savą pasivadino lenku. Aš paklausiau: „Kur tu išmokai lietuviškai?“, atsakė kad „nuo pačios“ (ji, girdi, esanti lietuvė) ir „nuo brolio, kuris yra lietuvis“. Tada sakau: „kaipgi tai, tavo brolis lietuvis, o tu lenkas?“ — ant to nieko neatšakė ir atsisveikino. — Akyvatas, kad čia gali sutikti žilų senukų, su raudonais veidais, ko budamas miestuose aš niekad nemačiau! Matyt, kad čia priglantis žmonėms yra daug malonesnė. Butų gerai, kad čia atvyktų ant ukių ir daugelis mūsų tautiečių. Nereikia butų tada skystis ant prastų laikų ir sunkaus pragyvenimo. P. Vaičiulaitis, P.O. Casimir Portage Co., Wis.

Baltimore, Md. Kaip jau buvo rašyta „Vienybeje“, kad mes, žemiau pasirašiusieji, tapome išrinktais už rinkėjus aukų Maskolijos revoliucijos komiteto pašalpai. Taigi perėjome stubas mūsų vjentauciu, ir visur radome malonų pritartytą kiek kas galėjo, davė. Surinkom iš viso \$26.96, kuriuos ir pavedam L. S. k. (turbut Lietuvių Socijalistų kuopai? R.), spjėsti apie jų padėjimą į vietą.

A. Trumpiška,
Rinkėjai Pr. Bakutis,
Vincas Želvys.

Spring Valley, Ill. Čia mesenei tapo sutvertas Lietuvių Ūkėšų Kliubas, kurs ant savo paskutiniojo susirinkimo, perkaičius p. Artojaus atsišaukimą, vienbalsiai pritarė pareikalauti nuo amerikoniškosios valdžios, surašant gyventojus, tam tikros lietuvių rubrikos. Išrinkta nuo vietinio kliubo atstovu: V. Burba, P. O. Box 540.

Cleveland, Ohio. 26 vasario vietinė T. M. D. kuopa

laikė savo susirinkimą, kur sąnariai apsvairstę sunkų padėjimą mus tėvynės Lietuvos ir reikalą šelpti kovėjus už jos laisvę, sudėjo \$3,80 aukų pašalpos revoliucionieriams ir prisiunčiame į „V. L.“ redakciją. (Vardai aukavusių kitoj vietoj. R.) — T. M. D. Squarys.

Chicago, Ill. Čia susitvėrė antra kuopa Lietuvių Socijalistų Partijos Amerikoje ir prisirašė 8 sąnariai. Yra viltis, kad kuopa greitai laiku skaitljuje pasididys. Į kuopos viršininkus tapo šrinkti šie: organizatorium I. Globis, sekretorium V. Makaveckas (439 W. Randolph str.).

V. Makaveckas.

Rochester, N. Y. Lietuvių skaitlius čia žymiai auga. Platinas laikraščiai ir mokslinės knygelės, ir iš to galima suprast, kad žmonių susipratimas žengia pirmyn.

12 Kovą parengėm viešas prakalbas didei atsilankymo čionais darbinikiškos partijos organizatoriaus K. Rutkaus. Lietuvių susirinko apstus burelis, — atėjo keletas ir merginų. Pirmas kalbėjo A. Duoba apie naudingumą prakalbų, nurodė, kad tik per prakalbas ir diskusijas mes galime pakelti mūsų susipratimą ir pažinti kelias mūsų išganymo. 2. kalbėjo K. Vaivoda apie vargus tėvynės Lietuvos. 3. kalbėjo K. Rutkus per dvi valandas laiko, nurodė daug faktų, kaip darbininkus valdžia ir piniguočiai visur ir visada apgaudinėja, skriaudžia ir čiulpia jų prakaitą. Peikė parduvinėjančius balsą už stiklą alaus savo priešams. Ragino stverties prie apšvietos, susipažinti su socializmo idėjomis, per ką nugriaut me tą nedorą tvarką, kuri darbininkus šaudo ir vargina, ir taps laimingi laisvų žmonės.

Po prakalbų susitvėrė Lietuvių Socijalistų Partijos, A.

kuopelė iš 12 sąnarių. Tas parodo, kad socializmui dirva yra visur prielanki, tik tai reikia, kad visur rastų ant to darbininkai.

Girdėtis kad ir parapija pradeda tverties. Jeigu susitvers, tai čia atkeliavęs dvasiškas piemuo galės gerai tarpti, nes čia yra avučių su storoms vilnomis... K. V.

Nevaržykim savęs nereikalinga baime.

Kada istorijos bėgyj pareina kokie dideli, ypač ant politiškos ir ekonomiškios dirvos judėjimai, tai abelnai žmonija pasidalina į du abazu: vienan abazan traukia visi pirmžengiai, kitan atzagareiviai. Su žmonėmis seka drauge ir visa publicistika, tai yra: vieni laikraščiai stoja už progresą, kiti už reakciją. Ir nežiurint kokiose svieto dalise judėjimai kyla, visų tautų bėgančioji rašliava — mėnesiniai žurnalai, sanvaitraščiai ir dienraščiai aistriai atstovi savo pažvalgas, polemikos ir komentarai užima jų įvaizdesnes vietas; apie laikraščius susikuopia tam tikri rateliai ypatų: pirmieiviai ir atgaleiviai šliejasi prie tų visuomenės židinių, kur mato kurinanties savo idealų žiburį.

Tas pats dedasi ir šioj valandoj, kada revoliucijinis judėjimas tranko gelezines despotizmo sienas Rusijoje. Dienišios nuotikis tarpe ribų plačios europiškiosios ir azijinės Rusijos godžiai gaudo viso pasaulio laikraščiai. Platūs redaktorių peržvalginėjimai ir kamantinėjimai perduoda atbalsius nuomonių plačiojo svieto, pasidalinusio į du abazu. Kalba ir rašo aistriai. Nuomonės nebesisiausto dvimindavimais. Nes juk revoliucija griauja senąją tvarką. O tas apeina du sluoksniu žmonių: tie, kurie dabar turi visą galybę, naudoja viso svieto turtais, plauko pertekliuose, sten-

gias iš visos galės patremti revoliuciją — nors kaštais savo brolių gyvasčių ir kraujo; tie jie gi, kurie ant šio svieto nieko neturi, apart marškinių ant išvargusio kuno, visa širdžia revoliucijoms prijančia; nes jose deda viltį, kad po perversmų, nugriovus despotų sostus ir kapitalo aukurus — įvyks geresnė gadynė.

Žodžiu sakant, pasirodžius žymėms revoliucijos Rusijoje, revoliucijos dažomos proletarijato krauju, — viso pasaulio laikraščiai padarė revoliucijas popierines, dažomas rašalu. Gyvenime žmonijos ir jos organuose prateko dvi sriovi, priešingi viena kitai. Ir skaitant šių dienų publicistiką, kiekvienas, nors ir menkai išsilavinęs žmogus, jau permato tų sriovių tekumą. Jau publicistai ir laikraščiai nusileido iš padebesių, ir stengias, kad jų mislįs būtų suprastos mažiukų žmonių, kuriuos stengias patraukti į savo pusę, antmesti savo pažvalgas.

Mūsų gi lietuvių, publicistika — budama abelnai luosa ir apgrubusi, šioj valandoj ir neką aiškiau pasako. Laikraščiai savo nuomonių kaip pirmiaus nepaduodavo, teip ir dabar, iškilus revoliucijai Rusijoje, pasiliko tokiais pat negatyviškais (—abejodais, neveikliais), kaip ir visuomet.

Paimkime tik ir Europos lietuviškus laikraščius. Išimant „Darb. Balsą“ ir, iš dalies — „Draugą“, kiti visi beveik visiškai revoliucijiniu judėjimu nesirupina. Cenzurotieji bijo prasitarti, o „Varpas“ su „Ukininku“ tyli sekdami savo nuoseklumo taktiką. Apie Amerikos lietuviškus laikraščius, su širdgėla reikia kalbėti. Nuo 22 sausio, kuomet pradėjo čiurkšliais liestis kraujas caro valdybose, seku paskui lietuvių-amerikiečių nuomonės, tėjimu į laikraščių taktiką, ir nerandu suraminančių simptomų. Rods

žmonės sukriuto rinkti revoliucijai aukas. Bet tai žmonės tą padarė, be vadovų. Susivienijimas Lietuvių Laisvamanių — tyli; Susivienijimas Lietuvių Amerikoje — tyli; T. M. D. — tyli. Rodos, kad tai einasi apie kažkokius antipodus (— žmonės po žeme), o ne apie Lietuvos likimą. Laikraščiai mūsų — ne tyli, teisybė; bet kitąsyk — geriau būtų, kad tylėtų... Šiupinys, daugiau nieko.

Temiju į paskutinį bruzdėjimą lietuvių-amerikiečių — išrinkti atstoviją nuo Amerikos lietuvių, arba kaip daugelis sako — centrališką revoliucijinį komitetą, — kurios atstovijos būtų pareiga — suimti nuo Amerikos lietuvių aukas, dedamas parėmimui darbininkų politiškojo judėjimo Lietuvoje, ir į jas perduoti kur kada reiks. Visi mūsų laikraščiai, išimant dviejų, apie tą tyli. Bet ir tie du savo nuomonėse nesutinka. „Vienybė Liet.“ agituoja, kad tokia atstovija išrinkti, „Lietuva“ gi draudžia. Ji sako, kad „kitos tautos tą daro (— remia revoliuciją) kiti“ (žr. „Lietuvos“ 11 m. š. m.). Ir žmonės, kurie tuodu laikraščiu skaito, nežino katro klausyt.

Vienok jeigu pažiūrėsime į „kitas tautas“, tai rasime, kad ištisų, jos ir jų laikraščiai daro „kitaip“. Kaip jau pirmiau minėjau, kad laikraščiai visų „tautų“ pasidalino į du abazu: vieni agituoja už revoliuciją, kiti prieš ją, — taigi mes ir žiūrėsime į juos nekaipo „tautų“ laikraščius, bet kaipo dviejų priešingų pusių organus. Pavyzdin: amerikoniški kapitalistų laikraščiai nors ir geidžia idant carizmas sutrupėtų, vienok jie nenorėtų, kad jis sudužtų į teip smulkias skėveldras, kad paskui, įsigalėjus proletarijatu, galėtų nukęsti ir Maskolijos kapitalizmas; mat tas ir Amerikos piniguočius baksteletų. Taigi jie re-

voliucijai nelabai prijaucia ir savo laikraščiuose už ją neagituoja. Bet paimkime socialistiškus laikraščius: — „The Comrade“, „The Worker“, „Appeal to Reason“, „Social Democratic Herald“ ir k., ten rasime tokią pat smarkią agitaciją už revoliuciją, kaip ir rusiškuose socialistiškuose ir revoliucijiniuose organuose. Ten rasime ir garsinamas revoliucijos šelpimui aukas renkamas nuo amerikonių — su aukautojų vardais ir rinkėjų bei suėmėjų adresais. Lenkų „Zgoda“ ir kiti jai panašūs plepalaiškiai, visuomet ejo ir eina prieš caro valdžią. Bet dabar kaip tik patyrė, kad Lenkijoje revoliucijinis bruzdėjimas įvyko ant pagrindų darbininkiško klausimo, sušuko: „broliai, nesusidėkime su socialistais!“ ir pradėjo žengti atgal, ir ėmė jaukti lenkišėivių samonę ir naikinti juose simpatiją revoliucijonieriams. Bet kitielp daro lenkai-socijalistai Amerikoje ir jų laikraščiai: „Robotnik“ ir „Straž“. Jie tuojau po Peterburgo žudynių sutvėrė tam tikrą revoliucijinį fondą, išrinko atstovus ir renka aukas be baimės. Pas vokiečius irgi tas pats. Pas žydus irgi. Ir tt. ir tt. Tas „kitaip“, apie kurį „Lietuva“ rašo, pas kitų tautų žmones apsireiškia tame tik, kad jie kaipo geriau išsilavinę, viską sumaniau ir reališkiau padaro. Pas mus tas eina „kitaip“. „L-va“ pirmiau, vos tik prasidėjus rinkimams aukų ir šnekoms apie suorganizavimą revoliucijinio fondo, subarė visus, sakydama: „dirbkime, bet nerėkaukime“. Kodėl nepasakyta buvo kaip dirbti? Juk tokios ukanotos nuomonės visumenės pakakinti negali. Iš tos tai priežasties brooklyniečiai prieš tą „L-vos“ taktiką net užprotestavo. Ir nors paskui „L.“ ir atsakė straipsnyje: „Ne protestuokime ten, kur protestams pamato nėra“,

(nr. 11 š. m.) tačiau matome, kad pamatas buvo: juk negerai yra gražinti žmones nuo vieno kelio, o neparodyti jiems kito. —

Matydamas, kad net ir tarpe susipratusių lietuvių pradeda apsireikšti reakcija, skaitydamas „Lietuvoje“ apie buvimą kokių ten ypatingų tam reikale tarptautiškų tiesų*), o jų nežinodamas, atgal keletą dienų parašiau laiškelį pas rusų socialdemokratų atstovą ir sekretorių centr. revol. komiteto New Yorke, J. Lupalov'ą, kurs nuo visos Amerikos rusų revoliucijinių komitetų suima aukas. Tame laiškelij jam pranešiau trumpai, kad ir mes, lietuviai, renkame aukas; kad dėl jų parankesnio sudavadijimo norime išrinkti tam tikrus atstovus, bet, rašiau, kad mūsų tarpe vaikščioja gandas, jog mūsų darbavimams gali trukdyti Amerikos ir Rusijos valdžios.

Štai ką jis man atrašė (Rašyta maskoliškai):

„Kovo 21. 1905. New York. Brangus Drauge!

Galite drąsiai plunksna ir žodžiais šaukti ir agituot dėlei materiališko parėmimo ne tik tai revoliucijoje kritusių aukų, bet ir prieš revoliucijos. Galite drąsiai išreikšti pp. reakcionierių nieksišką melą. Jokios tokios sandoros — tarpu visų nacijų abelnai ir tarpu Rusijos su Sąvienytomis Vals-tijomis skyrium — nėra. Ir jeigu lagi tokia būtų, tai ji šiuom laiku, prie tos visos pa-niekos kurią civilizuoatas svietas išreiškia apsidergusiai nu-galvos iki kojų vienvaldystei, būtų carizmui visai be naudos.

Po visą Ameriką organizuo-

*) Labai gerai būtų padariusi „L-va“, kad būtų įsakmū nurodžiusi, kur tos tiesos randasi, kaip jos išsitulkoja ir koką jos turi prasmę. Gerai yra, kad „L.“ tas tiesas pažįsta. Bet juk yra tukstantai lietuvių, kurie jų nežino. Juk visokios tiesos esti visaip kartais ir suprantamos.

jasi draugijos „Friends of Russian Revolution“ (Draugai revoliucijos Rusijoje), kurių vienatinis tikslas yra remti revoliucijinį judėjimą Rusijoje. Šimtuose socialistiškų ir radikalškų laikraščių tilpsta kaišti atsišaukimai apie remimą revoliucijinio judėjimo ir jau ne vienas tukstantis dolerių tapo nusiųsta į užrubėzinį Europoje Komitetą.

Sandara, kuriąja jus tos reptilijos (—slankunai) baugina, matomai yra ta sątarmė (tiesa, labai biauri sątarmė), kuri įvyko tarpe Rusijos ir Suv. Vals. 1902 mete, — sątarmė, sulyg kurios Amerika privalo išduoti Rusijai kriminališkaipolitiškuosius kaltininkus. Prieš tą sątarmę savo laiku, po visą šalį buvo vėsta smarki agitacija.

Vienok šitoji sątarmė pasiliko mirusia litara ir niekadosi nebuvo bandoma pritaikinti, o dar menkiau ji bus pritaikoma dabar, kuomet lagi visi ultra-kapitalistiški ir reakcioniniai laikraščiai niekina vienvaldystę ir atvirai išreiškia savo simpatijas revoliucijiniam judėjimui, ir ugdina viltį, kad greitai bus vienvaldystė nugriauta...

Su draugiškais sveikinimais
J. Lupalov'.

Nedang šiame laiškelij pasakya, bet visgi daugiau negu „Lietuvos“ aiškinimuose tarptautiškų tiesų.

Kaip mes dabar turime pasielgti?

Man rodos, kad Brooklyno lietuvių vžmanymas (žr. „V.L.“ n. 11) yra visai geras. Išrinkti atstoviją nuo Amerikos lietuvių šelpimui nukentėjusių revoliucijoje, nieks mums neuzgins. Brooklyniečiai padavė įmėšimą, kad iki 1-mos Ge-gužio būtų prisiųsti iš visų lietuviškų kolonijų balsai, nuo vietinių komitetų, perstatanti į Centrališką Sąjungą kandidatus, į „Vien. Liet.“ redakciją. Man rodos, kad tai labai

lengvas ir parankus budas. Nereikėtų pagaliaus perstatymų nė garsint. Prisiartinus tam laikui, „V.L.“ redakcija galėtų suskaičiuoti prisiūstus balsavimus ir apreikšti, kas tapo išrinktu. Komitetas turėtų but vadinamas nerevoliucijinis, bet „Lietuvos Laisvės Draugų“ ir jo adresas be baimės būtų galimas garsint, kaip tą daro ir kiti. Aukos turėtų but garsinamos ne reikalams revoliucijos — t. y. pirkimui ginklų ir tt., kaip rašo tulas Laisvės Myletojas „Lietuvos“ N. 11. — bet „sėlpimui revoliucionierių“. Tas pavadinimas yra visai nekaltas.

Tokiu budu valdžios priemūsų negalės prikibti, — nes nebus jokio pamato, — ir mes eisime greta su revoliucijos judėjimu, remsimė jo išsiplėtojimā, sutaikysime mūsų progresyviškųjų laikraščių nuomones, ir prisidėsime prie atlikimo didelio ir švento darbo — išliuosavimo mūsų tėvynės Lietuvos iš-po sunkaus politiško ir ekonomiško jungo.

Tik nevaržykime savęs nereikalinga baimė.

Vargomatis.

Darbininkų Šventė (1 Gegužės)

Kada praėjusiam šimtme tyje Karolius Marks ištarė žodžius: „Visų kraštų darbininkai, vienykite!“ tuomet vargdieniai Europos nesapnavo dar, kad jie turės savo darbininkišką šventę, turės dieną, kurioje kiekvienas jų būrelis susirinkęs galės pasilinksminėti, arba apsvarstyti savo svarbiausius reikalus; turės dieną dvasiško užganėdinimo. Žinome visi, kad nuo neatmenamų istorijoje gadynių žmonės užvedė šventes, dienas paskirtas ar tai viešiemis pasilinksminimams, ar apsvarstymui draugijos reikalų, ar paminėjimui žuvusių vadovų, kurie užsipelnė ant pagarbės. Tai gi suprantamas dalykas, kad

vietose, kur minios žmonių rinkdavosi, atsirado ir piktdariai, kurie mokinosi iš tokių susirinkimų traukti didžiausį pelną. Tie šventdieniai senovėje kaip ir šiandien, sutraukdami minias į vieną vietą, lobino tuos, kurie tas šventes užmanė, ir palaikė; nes kiekviena ypata eidama ar tai aplankyti garbinamą, kur Dievą, arba ant viešo pasilinksminimo, nešė su savimi ir turtus ant aukų, kaip tai ir šiandien dar daro lietuviai, keliaudami ant atlaidų, kur nesykį ir apvogtais tampa. Žinome teipgi, kad visose despotiškose viešpatystėse valdžios, apart tokių bažnytinų susirinkimų, nepavelija darbininkams susirinkti dėl apdumojimo savo reikalų. Valdžios spiria darbininkus užsiganėdinti vien bažnytinėmis apeigomis. Bet, kad viskas mainosi ant svieto, tai ir valdžių paliepti šventdieniai pradeda nykti, o kaip Prancuzijoje tai net ir nedėličius susirinkimus pradeda užmiršti. Toje tai šalyje darbininkai pirmiausiai suprato ir atjautė K. Markso šauksmą: „Visų kraštų darbininkai, vienykite!“ Jie tuo pakvietė iš kitų kraštų sumanesnius darbininkus, ir sutvėrė „Tarptautišką Draugystę“. (International).

Ta draugystė zinodama, kad valdžios nedaleidžia darbininkams kitokių susirinkimų, kaip tik bažnytinis, nutarė švensti pirmą dieną Gegužės, tik ne senobiniu budu bažnyčiose, kur jiems valia pasimelsti ir aukauti uždirbtus skatikus, bet švensti tą dieną ten, kur tik galima susirinkti dėl pasilinksminimo, apšnekėjimo darbininkiškos luomos reikalų, ir užprotestavimo priešsterionybės savo išnaudotojų. Ta draugystė suprato, kad darbininkams reikia turėti savo šventdienį, kaip turi savasias kapitalistai. Kiteip nėra galima nė mislyti apie atmainą

vargingo darbininkų padėjimo. Bet nutarti tokią šventę, o ją įvykdinti tarpe darbininkų, tai to, be paaukavimo savo gyvasties, nebuvo galima padaryti. Valdžios dagirdusios apie darbininkų šventę, sušaukė kareivius, o kur tik jie toje dienoje rinktis pradėjo, visus policmonai su kareiviais šaudė ir mušė už tai, kad darbininkai toje dienoje pametė darbą. Vienok, toks valdžių žiaurus pasielgimas nieko negelbėjo. Darbininkai liedami kraują įgavo tiesą apvaikščioti savo šventę; o kaip žinome, net ir Lietuvoje kaip kuriose vietose, išdrįso švensti 1 dieną Gegužės. Kiek ten kraujo papludo ir kančių mus broliai patyrė kalėjimuose, tai ne vieta čia kalbėti. Klausiu tik, ar gyventantieji lietuviai Sav. Valstijose neatjančia reikalo įvykdinti darbininkišką šventę? Ar jiems diena „4 Džiulajaus“ tiukamesnė, kurioje susivienię kapitalistai uždaro dirbtuves, o darbininkų vaikams pardavinėja *fire crackers* pagarbinimui kvailybės tėvų? Ar nežinome, kad visi ponai labai žvairuoja ant švenčiančią 1 dieną Gegužės? Kas nesupranta, kad tarpe kapitalistų šventdienio ir darbininkų šventdienio yra toks pat skirtumas, koks yra tarpe pono ir vergo?

Susivienijimas L.L. 5 d. birželio 1904 ant Seimo Philadelphijoje nutarė įvykdinti tautišką darbininkišką šventę 1 dienoj Gegužės. Taigi, kaip centrališkas Sus. Sekretorius primenu visoms kuopoms, meldamas, idant toje dienoje visi sanariai mestų darbą, o pasirupintų apie pakvietimą į paskirtą vietą kuodaugiausiai sanbrolių ant tos darbininkiškos šventės, kur besilinksmindami iš pergales mus sądraugų ant nevidonų, turite pamislyti, kokiū budu ir kokiais įrankiais galėsite apsiginti nuo žudikų ir grobikų jų lobio tolesniame laike.

Velydamas draugams kuogreičiausios kloties, viliusi jog Gegužinė šventė ras atbalsį širdyse mūsų tautiečių darbininkų. Kun. V. Dembskis, S.L.L. sekr.

Aukos suėlpimui kankinių už laisvę.

Tarrs, Pa.

Tadas Kasparavyčius	1.00
Andrius Juodžbalis	50
Mikas Karpis	25
Andrius Zakianis	25
Viso	\$2.00

Cleveland, Ohio:

A. Saderevyčius	1.00
Tafilius J. Bartkus	1.00
Antanas Kriščiūnas	25
K. Rutkus	25
Mikolas Jakubenas	50
J. P. Lapinskas	15
M. Lapinskienė	15
V. J. Tetksnis	25
Marė Dagilaitienė	25
Viso	\$3.80

Courtney, Pa.

Dom. Lekavyčius	1.00
Juozas Lekavyčius	50
Jonas Glemža	50
Juozas Stasiukėlis	50
Jonas Ramanauckas	50
Stan. Dovidaukas	50
Mat. Meškauckas	50
Juozas Kruopus	25
Vincas Bardilauckas	25
Mikas Nakutis	25
Kazys Petraitis	25
Viso	\$5.00

J. K. Makauckas, Luzerne, Pa. 1.00
S. Danilevyčius, Newport N. V. 2.00

Buvo \$151.92

Viso \$165.72

Aukos kankintiniams.

Shelton, Conn. Pas M. Vokietaitį:	
M. Vokietaitis	35
J. Adomavyčius	25
O. Adomavyčienė	25
J. Vokietaitis	15
F. Vokietaitis	10
B. Vaitkunas	10
F. Vaitkuniėnė	10
A. Daukšiuotė	10
M. Anskaičiuotė	15
J. Anskaitis	10
M. Anskaitienė	10
V. Anskaitukas	10
S. Cvirka	25
S. Taruška	15
O. Taruškiutė	10

Atitraukus 5c. per., ir 1.30 lieką 1.00

Plymouth, Pa. krik. pas J. Marcinauskį	
Fr. Poška	35
Fr. Poškienė	10
Jok. Marcinauckas	35
Ant. Marcinauckienė	10
A. Kazlauckas	10
Ant. Senkevychius	25
M. Senkevychienė	10
Jonas Strabulis	60
Mik. Strabulis	60
Anelė Bartaševychienė	50
P. Valukonis	10
A. Zataveckas	20
Smulkesnių	10
Atitr. Vištaliui ir „Auš.“ lieka	1.00
Prisiuntė A. Olševskis	\$136.52
Scranton, Pa. Liet. Dukterų Dr.	1 50

Aukos A. Vištaliui.

Shelton, Ct	30
Plymouth, Pa. krikš. Marcinauckio	45
Buvo	\$36.93
Viso	\$37.68

„Vienybės“ redakciją telefonas (PEOPLE'S telephone) 7145.

Nuo Redakcijos.

Už korespondencijas ir apgarsinimus „Vienybės“ redakcija neatsako.

Susirinkimai.

Cleveland, O. 14 k. S. L. A. nedėlio 2 balandžio 3 val. po pietų, bažnytinė salė, ant Perry gatvės. Širdingai užprašo visus sąnarius. *Komitetas.*

Brooklyn, N. Y. 38 k. S. L. A. viešas susirinkimas bus 2 balandžio, 2 val. po pietų svetainėje p. Draugelio 73 Grand str. Visi sąnariai prašomi atsilankyti ir atvesti naujų sąnarių. Teipgi bus sprendžiami svarbus susivien. reikalai.

Sekr. *J. Šunskis.*

Shenandoah, Pa. 23 k. S. L. A., 2 balandžio, 3 val. po pietų p. Vilkinsono svetainėje ant kampo Main ir Lloyd gatvių. Meldžiame visus sąnarius pributi ir atvesti naujų.

Rašt. *J. Kunca.*

Tėmykite. Visuose susinešimuose dėlei reikalų T. M. D. ir kitokių dalykų, meldžiame vientaučius tėmyti, jog aš permainiau savo adresą, kurs skamba šiaip:

Jonas Naujokas,
Madison Square, box 157,
New York City.

Pajieszkėjimai.

Reikalinga mergina, suprantanti restoracijos darbą, lietuvi, lenkė ar slovakė.

Jurgis Macevyčius,
136 E. Main str.,
Plymouth, Pa.

Aš, Magdalena Vozniutė, pajieskau savo seserės, Marės Vozniutės. Paeina iš Suvalkų gub., Kalvarijos pav., Padovinių gminos, Plinių sodžiaus. M. Vozniutė jau 16 metų kaip Amerikoje. Prašau atsišaukti ant šio adreso:

Mr. M. Stankunas,
57 Jefferson str.,
Yonkers, N. Y.

Aš Magdalena Simanavičienė, po tėvais Česniutė, pajieskau savo sesers Varonikos Karpavyčienės. Paeina iš Suvalkų gub., Vilkaviškio pav., Pajavonio parapijos. Pirmiau gyveno apie Muonholia, dabar nežinau kur. Teatsišaukia ant šito adreso: Megie Simin, 72 Hudson ave. Brooklyn, N. Y.

Pajieskau Pranciškaus Stankevychiaus (jis save vadina Frank Stone); gyvena aplinkėse Seattle Wash. Iš Suvalkų gub., Kidulių valsčiaus. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinią ant šio adreso:

P. Stankevychia,
611 St. Johns Palace
Brooklyn, N. Y.

Reikalingas geras kriaučius, mokantis siuti kostomierskus rubus. Atsišaukite ant šio adreso: J. K. Makauckas, 243 Beanett str., Luzerne, Pa.

Ant pardavimo farmos geroje vietoj, arti miesto Wilkes Barre, Pa. Gera žemė ir anglis dar yra žemėje. Priežastis pardavimo norint turėti lietuvių kaimyną. Kreipkitės į „Vienybės Lietuv.“ redakciją dėl infarmacijų.

STUBOS ANT PARDAVIMO:

DUBELTAVA STUBA ANT *Willow st.*
DVI DUBELTAVOS STUBOS ANT *Real Road st.*
(priešai Nr 12 Bredhes).

PIGIAI ANT PARDAVIMO IR LENGVŲ ISLYGŲ.

Jeigu nori pirkti arba pamatyti, kreipkitės pas:

D. L. J. Crewelling,

ATT. AT LOW.

SPRY BLOCK. PLYMOUTH, PA.

Dr-as A. Baceviče.

Gyvena 157 FERRY STR., NEWARK, N. J. Telefonas L. D. 397 W.

Ligonius namieje priima iš ryto nuo 8 iki 9.30; ir po piet nuo 4 iki 5 ir nuo 7 iki 8.30 vakare.

Teipogi turi Offisą ELIZABETH, N. J. 205 FIRST STR. Telefonas 801 J. L. D. Ten ligonius priima kasdien nuo 12 iki 2.30 po piet.

GRAMATIKA**angliškos kalbos**

didelio sąmainio, 174 puslapiai, apdaryta. PREKĖ su prisiuntimu \$1.25. Pinigus prisiūti yra pigiausiai per „Money Order“. Adresas:

P. Mikolainis.

P. O. box 15, Branch D.,

New York City.

Pajieszkau merginą ir vaikiną.

Matydamas kitų tautų jaunuomenę ir jų būdą, kokių jie sucina į pažintį, toliaus, kaip jie sutinka ir į stoną moterystės. Aš pasiryžau pasidaruot dėl lietuviškos jaunuomenės ir uždėjau agenturą. Aš turiu tukstančius laišku, nuo merginų ir vaikinų, jaunų ir suaugusių, turtinų ir neturtinų, katalikų ir laisvų, liuteronų ir lenkų su užprašymais adresų merginų ir vaikinų. Taigi, jeigu kur randasi ypata norinti gauti adresą merginos ar vaikinė ir norėtų pamylėti kokią ypata, parašyk man laiška, o aš pagal savo išgalę viską išpildysiu. Adresuokit:

C. G. Agent,

Sta. W. box 14 Brooklyn, N. Y.

Daktaras provos,

JULIAN CZUPKA,

Advokatas ir Notary Public.

Ofisas: 3 N. Main st. Wilkes-Barre, Pa., kas diena.

34 Lackavana Ave. Scranton, Pa. Panedėleis ir Ketvergais nuo 6 iki 8 vakarais.

Uzsiimu provomis Wilkes-Barre ir Scrantuose ir teipgi pas skvairas paliudijimus (doviernastis) iš rupina Rosijoje ir Lietuvoj.

Aukos mokslaeiviams.

Senecaville, Ohio:

J. Miliunas	50
L. Katilius	50
A. Lukšys	50
A. Ilgunas	50
Shelton, Ct.	1.00
Chicago, Ill. Jaunų Liet. Kliubas	4.11
Waterbury, Ct. Vard. Kulbokiuotės:	
P. Szlėkta	25
S. Jašinskienė	25
S. Maculskis	25
O. Derenčienė	20
Kiti visi	1.18
Nutraukus 5c. nusiūt., lieka	2.08
Plymouth, Pa. kr. Marcinauckio	1.00
Scranton, Pa. Liet. Dukterų Dr.	1.50

Tarrs, Pa.:

Juozos Szuijis	1.00
Stasys Kasparavyčius	50
Morta Kasparavyčienė	50
Andrius Juodžbalis	25
Tamas Genis	25
Jonas Valnickis	25
Tamas Vasiliauckas	25
Stanislava Vasiliauckienė	10
Viso	\$3.10
Buvo	\$28.62
Pasiūsta Dr.-ui Szliupui Centr.	
Kasieriui „Aušros“	\$28.62
Viso	\$7.21

Kritika rasztu.

Viktute. Novelė. Satrijos Raganos
(Užbaiga.)

Tai vis darėsi vardan Kristaus, kuris mokino kęsti ir dovanoti visiems jų kaltes, tai vis darėsi vardan krikščionystės, kurioje turi šviesa būti. Tokiu būdu šventoji inkvizicija nužudė kelis šimtus tukstančių nekaltų žmonių. Prie šito reikia pridėti, kad kalėji mai ir laužai laukė kiekvieną prakilnesnį to laiko mokslo tyrinėtoją. Pakaks paminėti kankinimus Galilėjaus, kuris daėjo kad ne saulė apie žemę, bet žemė apie saulę sukasi, sudeginimą pilosopo Dziordano Bruno ir kitus, idant suprasti kokia šviesa galėjo būti viešpataujant galingai katalikų kunigijai. Jeigu žmonija tuomet pabaigtinai nepraskendo tamsume, tai atsitiko tik ačiu prakinumui žmonių proto ir dvasios, jų nieku nesustabdomam geismui žinių ir laimės. Kunigija tukstančiais žudė kunus, bet dvasią nužudyti negalėjo. Mokslas, o su juom drauge laisvės ir tesybės idėjos palengva, bet bepaliovos vis labiaus platinosi ir tvirtynėjo pakol ant galo sustiprėjo satraukė važančius juos klerikalizmo*) žabangas ir smarkiais žingsniais tolyn nuėjo, palikęs užpakalyje nužemintą kunigiją ir nusilpnintą klerikalizmo galybę. Bet klerikalai liki šiam laikui negali užmiršti savo buvusią galybę, negali palianti svajoję vėl nuveikti mokslą ir laisvės dvasią; nuo to laiko jie vilklamiesi pasakui, prisidengdami tai Dievo, tai bažnyčios, tai tikėjimo, tai doros reikalais, stengiasi užmesti ant žmonijos tamsybės užlangį ir jos tolyn žengimą suturėti. Taip darė jie seniaus taip daro ir mūsų laikuose. Skirtumas tik tame, kad sen-

*) Klerikalais vadina kunigiją ir jų šalininkus, o klerikalizmu kunigų ir jų šalininkų mokslą ir norus.

dien kunigija neturėdama nė tokios spėkos, nė įtekmes nesvajoja jau nė apie šventą inkviziciją, nė apie deginimą ant laužo negeistinių jiems mokslo ir šviesos platintojų; tiktai iš pasalų naudojamiesi tamsumu nišmanėlių gaudina juos bedievystės šmėkla ir tuomi stengiasi juos nuo mokslė, šviesos ir laisvės geidimo atkalbinti. Drąsesni ir atviresni jie tamsiose nuo kitų atsilikusiose tautose, prie kurių ant nelaimės ir Lietuviai priguli. Pas mus kunigija turėdama didesnę įtekme, drąsiai naudojasi mūsų žmonių tamsumu, tai atvirai per pamokslus ir klerikaliskus laikraščius, tai slapta per išpažintis atkalbinėja tamsius žmonis nuo jieskojimo apšvietimo ir laisvės, vadindami bedieviškais visus moksliskus ir susipratimą tarp žmonių platinančius raštus, apšaukdami bedieviais tuos vyrus, kurie stengiasi platinti apšvietimą tamsioje mūsų liaudyje. Pas mus jie nesidrovi atvirai skelbti, kad viskas, kas veda prie apšvietimo ir mokslo, yra purvai ir bedievystė, kad bažnyčiai šventai malonus, kad net Dievui patinka vieną akli, tamsūs žmonės.

Bet kunigija, matydama, kad jos spėkos permažos, kad viena ji nieko neįstengs padaryti, ji jiesko sau draugų ir pagalbininkų tokiose pat nenaudigose žmonijai, myriop nutartose tamsiose spėkose kaip ir jie patįs. Gerinasi jie karaliams ir abelnai svietiškiems galinčiams, įkalbinėdami liaudžiai, buk karaliai Dievo patepti, buk kiekvina valdžia kaip svietiška taip ir dvasiška Dievo leista, per tai tie, kurie jų neklauso nusikalsta prieš Dievą. Tokiu būdu jie tikisi paturėti jau svyruojančius sostus sutvirtinti nelaisvės pančius, o pats už svietišku valdonų pečių pasislėpę, šį tą ir dėl savės iš tautų nelaimės naudoti. Dėlto pat jie užtaria ir išaukština

visus didžpinigius ir galingus buržuazijos dykaduonius, garsindami liaudžiai, buk patsai Dievas nori, kad žmonės niekados lygūs nebutų, buk jau jis taip ir sutvėręs žmones, idant vieni dirbtų ir vargtų, o kiti, nieko neveikdami, puikiai gyventų iš svetimo darbo. Dėlto kunigai net putodami keikia socializimą, kurs mokina, kad žmonės visi turi būti lygūs, kad kiekvienas žmogus privalo sunaudoti ant savo reikalų tiktai tiek, kiek patsai uždirdo, kad neturi būti tokios skriaudos dirbančiųjų, kokia šiandien yra, kad neturi būti to, idant vieni visą savo amžį dirbtų ir už tai tiktai vargą kęstų, o kiti nieko neveikdami pasisavintų sau jų darbo vaisius ir gyventų visą savo amžį smaguriaudami, nepažindami kas tai yra darbas. O kunigija ir jų apjakę pasekėjai šitai nuodais vadina.

Reikia būti netoli matančių, reikia visiškai nepažinti gyvenimo, idant tikėtis ir laukti kaip autorė novelės, „tų laimingų laikų“ kada Lietuvoje „viešpataus šviesa“ po sparnu kunigijos.

Lygiai taip pat klaidinga autorės lukestis ir svajonė „apie tuos laimingus laikus, kad lietuviai bus Lietuvoje ponais o ne tarnais... kada viešpataus Lietuvoje laisvė“ irgi po sparnu kunigijos.

Kad lietuviai turi įgyti laisvę, tame negali būti abejonės, bet tai gali įvykti tiktai tada, kada galutinai bus sunaikinta kunigijos įtekme ant mūsų liaudies. Kaip visur „krikščioniškoji“ kunigija stengiasi pasigerinti ir paturėti svietiskus galiunus, taip ir mūsų kunigai liepia klausyti maskoliškos valdžios, nors anoji begėdiškai persekioja katalikišką tikėjimą. Kas nebus girdėjęs, kaip mūsų kunigai kovodami su lietuvišku krutėjimu, šaukia per pamokslus, kad „valdžia nuo Dievo yra“ ir kad kiek-

vienas, kuris neklauso valdžios yra ir paleistuvis. Paveikslų nereikia toli jieskoti. Štai skaitome laikraščiuose, kad pabaigoje perėjusių metų Vilkaviškio džiakonas Dobrila šaukė per pamokslą, kad „visi mes žinome, kad ir svietiška ir dvasiška valdžia Dievo leista“ ir kad jų reikia klausyti. Tapat beveik sakė ir Pilviškių klebonas Oliaka ir tt. Negana to, perėjusiuose metuose Suvalkų gub. kunigai matomai susitarę suskato kovoti su liet. judėjimu taip smarkiai, kad nekurie (kun. Civinskas. Kun. Dobrila) nepasidrovėjo net patarnauti žandarams, paskųdami aniems per pamokslus labiausiai negeistinas jiems ypatas; netik pats skundė, bet ir žmones prie paskundimo ragino. Tapat daro ir kunigų organas Tėvyn. Sargas, kuris laikė už reikalingą teipogi protestuoti prieš svajones apie laisvę. Dėl jų geriaus, kada mūsų liaudis yra naguose maskolių vyriausybės, kuri darydama gerą dėl savės, daro gerai ir mūsų kunigams, nes laiko tamsume ir nužeminime liaudį.

Ne! ne klerikalizme mūsų laimė; jis gali atnešti mums tiktai tamsumą ir vergystę. Ne pirmyn, bet atgal traukia mus tie, kurie stengiasi įkalbėti mums akiai laikytis klerikalizmo, kuris vis vien yra tamsi spėka ar ji pavadijasi „krikščionyste“ ar „bažnyčia šventa“.

Scbraitis,

Perijodiški naujai išėjusieji raštai.

Ukininkas, Num. 12. Prekė 15. kap.

Turinys:—

Metams baigiantės.—15-metinės „Ukininko“ sukaktuvės.—Muraviovo testamentas.—Naguose nevidonų.—Susipras kim (pabaiga).—Ruduo(eilės).—Žinios.—Nuo „U-ko“ Redakcijos.—Kankinių reikaluose: Pranešimas, apyskaita ir aukos. Prakeikta

Lietuviu tauta

senoveje ir sziadien.

Parašė J. Sliupas, M. D.
ANTRAS TOMAS.

(Tęsa.)

Šalaujai ir Sudaujai su kariūmene įsigriovė į Sambiją, visiškai ją išplėšė ir išnaikino, paskui-gi sugrižo namon.

Nodreviai sudrutino savo pylis, o ypač stipriai įžiurėjo pylį Veluvą (Velove, Wchlau) ir pavadė jos apgynimą vietiniam kunigaikščiui Tirkui ir jo sunui Maideliui. Tirkus ar papirktas kryžievių ar priėmęs krikščionystę, išdavė pylį į rankas kryžievių, kurie netrukus, jo įkalbinti ir vedami, apėmė visas pylis, k. v. Kapostete, Auktolite, Unsatrapis, Gunduva (Gundau), Angetete (Angeteten) ir k., o visą šalį išpuštijo ugnia ir kardū. Tada Nodrevių bajorai priėmė krikštą ir prizadėjo kryžieviams paklusnumą, duodami jiems laidus.

Tuojuo po tam, 1256 m., Sambijoje rengiamas buvo maištas. Tauta, netekusi savo tikėjimo, jautėsi nelaiminga ir todėl, įniršusi ant kaltininkų savo nelaimės, tykiai rengė jiems pagiežą. Karaliaučiaus komturas pareikalavo nuo jų mokesčio. Pakilo maištas. Vieni su ginklu rankoje buvo pasirengę atremti priešus pačioje šalyje, kiti nuvykę apsiautė Klaipėdą (Memelburg), bet neįveikė sugrižo namon. Lyvžemės mistras Anno v. Sangerhausen skubiai susivienijo su Klaipėdos sargyba ir įsiveržęs per Skalaviją ir Nodreviją į Sambiją, visiškai ją išplėšė ir išnaikino. Grižtant su grobiu namon, ant rubežiaus Sambijos jį apsiautė iš visų pusių: rods mistras prasi-mušė per glitas Prūsų, vienok jis neteko viso grobio ir daugelio kareivių. Sambiškiai patys netekę daugelio savo tautiečių abejoti pradėjo apie pasisekimą maišto, ir Prūsų mistras pradėjo su pagalba bajorų švelniai tildyti žmones; tad Sambiškiai antrąsyk savo dėka užsidėjo vėl ant savo sprando kryžievių jungą.

Berods, 1257 m. kada Burchard v. Hornhausen tapė paskirtas ant Lyvžemės mistro, o jo vietą užėmė Klaipėdos komturas, grovas Gerhard v. Hirzberg, žmogus švelnesnio pobūdžio, pasigerino ant valandos ir valdymas kryžievių, vienoki dvasiški reikalai Sambiškių, kaip ir pirma, buvo užmiršti. Dvasiška valdžia labai stropiai dabojo, idant į paskirtą laiką įplauktų į jos yzdą prigulintis pelnas. Tik 1258 m. vyskupui Henrikiui atvykus į savo dijaceziją, mokslas Kristaus buvo platinams, bet ant nedėkingos dirvos — nualintos nuo begėdiškos rankos kryžievių ir per pagailos vertą politiką Romos, kuri ažuot apaštaly, siuntė gaujas lupikų ir nedorelių. Ką galėjo išmokinti tokie apaštalai — ricieriai kraujo ir ugnies?!

Ilgainiu didesnės karžygos kryžininkų ant Prūsų pradėjo ieseiti iš mados, bet mažesnių gaujų vis gi netruko. Nerimo kryžieiviai, o dar labiau Roma. Tad popiežius Aleksandras IV, užtarėjas kryžievių, padarė tulas atmainas zokono įstatuose, palengvino įstojimą į jį ir suteikė didesnes privilegijas jo sąnariams. Tad zokonas pats labai pasidaugino į trumpą laiką, nors ir pavojus buvo: iš pusės Prūsų, ir iš pusės Mongolų.

1258 m. šaukiant popiežiui atvyko į Prusiją daugybė kryžininkų, bet gyventojams tykai sedint, o gresiant užpuo-

liui Mongolų, atvykusiems plėšikams buvo pavestas statymas naujų miestų ir pylių (Labguva, o Kurše Karšava [Carsau]), kas tęsėsi iki 1260 m. Prie sunkių darbų varė taip-gi Prūsai: jei kas priešinosi, atiminėjo nuo tų vaikus ir laikė kalinyje, iki Prūsai n'ėjo į darbą. Tolydžio girdimas buvo tik keiksmas tėvų ir verksmas motinų. Galiaus nebiškėdami, Prūsai daugelyje vietų metė darbus ir drauge suplaukė į šventus elkus išmelsti nuo dievų baudą dėl prispaudėjų. Popiežius persigando ir paliepė kunigams visoje Europoje šaukti kryžievius į kryžiaus karę prieš atskalunus. Bet nelaimė! Mažai beatsirado kryžininkų, iš vienos pusės kilo protestai prieš kryžiaus karžygą, o iš kitos — skundai ant begėlišių palaidunų kryžievių.

Artinosi valanda atsigerbimo. Kryžieiviai Kurše tapo sumušti ties Durbe 1260 m., kas apsilpino jų pajiegas ir sumažino garbę kryžievių, o labiau pakėlė dvasę Prūsų, kurie dabar turėjo tik vieną mislį: numesti nuo savęs kryžievių jungą ir išvyti vokiečius iš savo šalies. Proga maištui veikiai pasipynė.

Palei Neriją, į pylį Lecenburg, pas kryžievių vaitą Wolradtą „Mirabilį“, atvyko vyresninkai iš Varmijos ir Natangijos prašydami paliuosuoti neturting sniuosius jų tautiečius nuo pristatymo javų ant užsėlių kryžieviams, nes javai neužderėję dėl sunkių baudžiovų ir didelių mokesčių. „Jes žinote, — jie kalbėjo — tankiomis lazomis varginami, mūsų biedai broliai neturi laiko savas dirvas apdirbti, ir iš dalies jos dirvonais žlago. Jų vaikai badauja, ir jų norite paskutinį kąsį jiems nuo burnos išplėšti“. Vaitas neišklausė prašymo, bet svečius pakvietė į pokilį. Čion staiga žiburys užgeso, kilo bailsus trukšmas, laike k irių kas žin kas norėjo nudarti Wolradtą Mirabilį, kurį nuo pažėidos ir gal mirties išgubėjo storas serdokus. Už kelių dienų vaitas liepė svečiams vėl ateiti iš klausytų atsakymo ant paduoto prašymo. Atėjusius vaitas vėl pakvietė ant pokilio. Čion vaitas staiga išėjo ir užramstęs duris, liepė namą uždegti, kur visi susiriukusieji Prūsai gavo galą. — Dabar maištas kilo visose šalyse.

Valanda buvo pagabi. Nebuvo kryžininkų kariūmenės, ir kryžievių pajiegos sumažėjo po pamūšiu palei Durbę. Prūsų kiltesni vyrai, apsipazine jau su Vokiečių paslaptimis vedimo karės, atjausdami nelaimingą padėjimą savų tautiečių, rupinosi išgelbėti savo tėvynę, ir pastojų jų vadais: Sambijoje *Glande*, anot Dusburgo iš giminės vitingų: vyresninkas iš skryties Eryno (Rinau) vardu *Richardas*; iš Natangijos naršusis *Mowe*, vadinamas krikščionišku vardu *Henriks*; Varmijoje visko pasirengęs *Glappas*; Bartenijoje drąsus *Dietne* ir Pagezanijoje *Auktumas*. Tie vyrai sudarė strategiską planą ir viską parengė dėl vedimo karės. Vokiečiai nesitikėjo taip greito pakilimo maišto, kurs lyg gaisras kilo 20 d. rugš. jo 1261 m.: daugybė Prūsų iš girių išplaukė ant kryžievių pylių, bažnyčių ir vokiškų sodybų. Bažnyčios ir vokiškos sodybos tapė išplėstos ir sudegintos, gyventojai, suspėjusieji pasislėpti pilyse, tapė nuzudyti arba paimti į nelaisvę. Svarbiausias siekis Varmijų ir Natangų buvo prėmimas Balgos; tačiau dikta sargyba atrėmė visus užpuolius sukilusiųjų.

(Toliaus bus.)

Popierai išdailinti.

popierai dėl rašymo gromatų labai gražiai išdailinti su visokiais pasveikinimais ir dainelėmis, su gražiomis kvietkoms ir su visokiais paveiksliais, tinkamos rašyti pas savo mielus tevelius, pas brolius, seseris ir pas mielas merginas. Parsiduoda visai pigiai, kas prisius 25ct. pačtos markėmis, aplaikys tuziną popierių su konvertais ir dar pridėsiu dovanų gražią šilkinę pavincėvonę ar adaromą altorėlį vertą 25ct.

Reikalaujam agentų ir duodam ant geriausių išlygų. Popierių turim lenkiskų lietuviskų slaviskų, ungariškų ir madziariskų. Adresuokit:

C. G. Agent

P. O. Box 71 Waterbury Conn.

Ne reklama!

Tiktai pranešimas broliams darbininkams, kad išėjo nauja, tinkanti socializmo agitacijai knygtė: „Dėl ko lieja žmogus prakaitą?“ (Socialisto knygynėlis Nr. 1), su paveikslėliais. Kaštuoja vienai 10c., 3 už 25c., 7 už 50c., 15 už \$1.00. Taipgi gaunama įvairiose kalbose socialistikų ir revoliucijinių raštų ir laikraščių. Dėl atsakymo įdėkit už 2c. markutę. Atsišaukit pas:

J. O. Szirvydas,
401 E. Main str.
Plymouth, Pa.

Farmos!**Farmos! Farmos!**

Lietuviai, kurie turite kiek kapitoto ir norite pirkti savas farmas čia pat New York'o steite, kur žemė gera, išdirbta ir su budinkais, yra dabar mano rankose ir norėcia kad tik lietuviams papultų; jau čia keli lietuviai turi savo farmas; prėkė pigi ir duodasi ant išmokėjimo.

Čia gaspadoriai pelno su apvyniais, pienu, sviestu, kiaušiniiais ir t.t.

Katrie norite dasizinti apie prėkė ir didumą farmų, tai prašau rašyti pas mane lietuviškai, lenkiškai, ruskai, angliškai arba latviškai, o gausite atsakymą. Prašau įdėti už 2 c. markę dėl atsakymo.

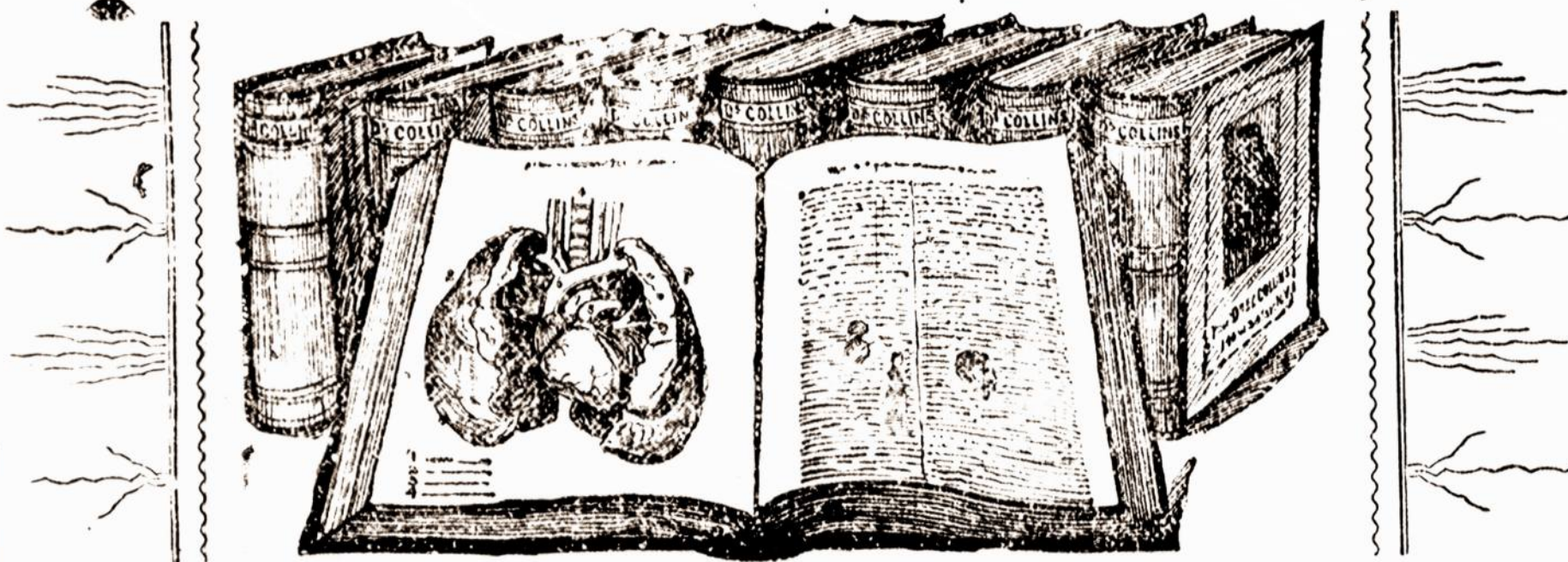
Geo Kleck, Poolville, N. Y.**Ar nori matyti karia!**

Jei nori matyti Ruso Japonų karę, tai prisiusk \$1.00, o aplaikysi 2 puikius abrozus; mušį po Liao Yang ir užėminas 17th Arthuro.

Adresuokit teip:

J. F. Rack,

Bx 110, Port Washington, Wis.

50.000 EGZEMPLIORIU KNYGU DYKAI.**Perskaityk mano nauja knygą 128 dideli puslapiai svarbiu žiniu.**

Kaip gali užlaikyti sveikatą.

Dasizinek, kaip apsisaugoti nuo ligos ir kaip išsigydyti.

Kaip nežinystė yra svarbiausia priežastis visų ligų.

Šitoje knygoje yra aprašytos visos ligos, kurios užėina ant žmogaus organizmo, ir reikalingi budai išsigydyti jų.

Šita knyga yra paraszta Profesoriaus Collinso Lietuviams Amerikoje. Joje yra keturi dideli kolioruoti paveikslai visos žmogaus sistemos.

Rasi joje apie paslaptis Lytiško Gyvenimo ir Ženybos, kaip buti laimingu apšivedus ir turėti sveikus vaikus, kaip užlaikyti sveikatą savo paties ir savo šeimynos.

ŠITA KNYGA YRA PARASZTA LENGVOJ, SUPRANTAMOJ KOŽNAM KALBOJ, TEIP KAD KIEKVIENAS, KURIS SKAITO, GALI SUPRASTI.

Šita knyga jau išgelbėjusi yra daugelį gyvasčių ir išgelbės tukstančius kitų nuo kapo. Ji suteikė veltį daugeliui nusiminėlių ir parodė kelią, kaip pastoti vėl laimingu per atgavimą sveikatos.

Tai yra knyga kožnam, vyrui ir pačiai, jaunikaičiumi ir mergelei, paprastam darbininkui, amatninkui ir vaisbunui. Kiekvienas skyrius joje įdomus, pamokiantis ir patraukiantis.

Sveikiems žmonems ^{aš rodyju skaityti skyrius} **apie apsisaugojima nuo ligos**

ir lytišką gyvenimą bei ženybą ir kaip turėti sveiką šeimyną.

Sergantiems ^{aš rodyju skaityti skyrius} apie visas ligas k. v.

DISPEPSIJA, REUMATIZMA, PLAŪČIU LIGA, ŠIRDIES LIGA, INKSTU LIGA, KEPENU LIGA, LIGAS VYRU ir MOTERU,

ir t. t. žiniu sakant, visus skyrius aprašančius kuno ligas. Nėra lapo knygoje, kuris nebutų didžiausio įdomumo kožnam.

Penkiasdešimts tukstančių (50.000) egzempliorių bus dalinama dykai kožnam, kuris pareikalaus, **PRISIUNSDAMAS KELIAS STEMPAS** ir paduodamas savo vardą ir adresą.

Rašyk tuojaus negaišinęs laiko, kadangi visa pirma laida tuojaus išsisems.

Profesoriaus Collinso vaistai yra siunčiami Expresu į visas dalis Amerikos ir Kanados.Rašyk tuojaus **DR. E. C. COLLIN'S M. I.****140 West 34-th St.,****New York City.**